

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı:1997/24 (Siyasi Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı:1998/37

Karar Günü:7.7.1998

R.G. Tarih-Sayı:29.07.1998-23417

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Milliyetçi Hareket Partisi Genel Merkezi ile ilçe örgütlerini de kapsayan 79 il örgütünün 1996 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca; Yekta Güngör ÖZDEN, Selçuk TÜZÜN, Ahmet N. SEZER, Samia AKBULUT, Haşim KILIÇ, Yalçın ACARGÜN, Mustafa BUMİN, Sacit ADALI, Ali HÜNER, Lütfi F. TUNCEL ve Fulya KANTARCIOĞLU'nun katılmalarıyla yapılan toplantıda; 'Dosyada eksiklik bulunmadığı anlaşıldığından işin esasının incelenmesine, 21.11.1997 gününde oybirliğiyle' karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 1996 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü :

Denetimin maddî öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Milliyetçi Hareket Partisi'nin 1996 yılı içindeki Genel Merkez gelir ve giderlerinin 214.254.888.231.- 79 il örgütü gelir ve giderlerinin 127.171.034.815.- TL. olmak üzere toplam 341.425.923.046.- TL. gösterildiği, gelir, gider ve devir rakamlarının birbirine denk olduğu görülmüştür.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Parti Genel Merkezi'nin 1996 yılı içindeki gelirleri 214.254.888.231.- TL. gösterilmiştir.

Bunun; 81.531.802.000.- TL.nin Hazine yardımından, 1.358.444.100.- TL.nin aidat ve bağışlardan, 35.670.243.003.- TL.nin banka faiz gelirlerinden, 95.694.399.128.- TL.nin geçen yıl kasa devrinden sağlandığı görülmüştür.

Genel Merkez'in defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede; gelirlerin 2820 sayılı Yasa'nın 61-69. maddeleri hükümlerine uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Parti'nin 79 il örgütüncü sağlanan gelirler toplamı 127.171.034.815.- TL. gösterilmiştir.

Bunun, 24.173.707.142.- TL.ni aidatlardan, 961.910.000.- TL.nin satışlardan, 354.967.750.- TL.nin yayın gelirlerinden, 2.088.600.500.- TL.nin kimlik kartı vs. satış

gelirlerinden, 10.006.965.060.- TL.nın etkinliklerden, 124.577.971.- TL.nın demirbaş satışından, 85.722.387.849.- TL.nın bağışlama ve diğer gelirlerden, 3.737.918.543.- TL.nın geçen yıl devrinden sağlandığı anlaşılmıştır.

Parti il örgütlerinin kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümleri üzerinde yapılan incelemede; gelirlerin 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nda belirtilen kaynaklardan sağlandığı, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu kararıyla doğruluğunun onaylandığı görülerek bunların Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Parti Genel Merkezi'nin 1996 yılı içindeki giderleri, 180.605.621.989.- TL. gösterilmiştir.

Bunun 15.105.486.108.- TL.nın büro giderlerine, 6.762.264.572.- TL.nın personel giderlerine, 3.509.108.500.- TL.nın seyahat giderlerine, 33.145.662.500.- TL.nın bayrak, flama yapım giderlerine, 1.382.000.000.- TL.nın yayın giderlerine, 724.355.000.- TL.nın yapılan etkinlik giderlerine, 87.487.760.661.- TL.nın seçim giderlerine, 19.500.248.036.- TL.nın demirbaş alım giderlerine, 12.988.736.612.- TL.nın genel yönetim giderlerine yapıldığı görülmüştür.

Genel Merkezin 214.254.888.231.- TL. geliri ile 180.605.621.989.- TL. gider arasındaki farkı oluşturan 33.649.266.242.- TL., nakit mevcudu olarak 1997 yılına devretmiştir.

Genel Merkez'in defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, giderlerin, 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

Parti Genel Merkezi'nce yapılan (90.000.000 + 3.142.000 =) 93.142.000.- TL. giderin ise mevzuatına uygun olmadığı anlaşılmıştır. Şöyle ki;

1- Parti yevmiye defterine 23.7.1996 gün ve 221/1-3466 sayı ile gider kayıt edilen 3.142.000.- TL.na ilişkin fatura yerine tahsilat makbuzunun Anayasa Mahkemesi'ne sunulduğu görülmüştür.

2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesinin ikinci fıkrasında 'Beşbin TL.na kadar harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile tevsik edilmesi zorunlu değildir' kuralına yer verildiğinden bu miktarı geçen harcamaların fatura veya benzeri bir belge ile tevsiki zorunludur.

Ayrıca Yasa'nın 60. maddesinin beşinci fıkrasında 'Parti adına elde edilen gelirlerin ve yapılan giderlerin ne gibi işlere ve yerlere harcadığı ilgili defterlere sıra ile ve belgeleri de belirtilerek geçirilir' hükmüne yer verilmiştir.

Yalnız başına tahsilat makbuzu tevsik belgesi olarak kabul edilemez.

Bu nedenle, Yasa'nın 70. ve 60/5. maddeleri hükümlerine uyulmadan yapıldığı anlaşılan ve yasal süresi içinde belgesi ibraz edilmeyen toplam 3.142.000.- TL. harcamanın 2820 sayılı Yasa'nın 76/4. maddesi gereğince Hazine'ye irat kaydedilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

2- Parti yevmiye defterinin 18.11.1996 gün ve 117/9-36460 sayısına kayıtlı 90.000.000.- TL. harcamaya ilişkin fatura aslı yerine fotokopisinin Mahkememize ibraz edildiği görülmüştür.

Yasa gereği fatura aslının resmî kuruluşlarınca alıkonulmasının zorunlu olduğu hallerde faturanın fotokopisi tevsik belgesi olarak kabul edilmekte olup, (oto alımında olduğu gibi) bunun dışındaki fotokopiler tevsik belgesi olarak kabul edilmemektedir.

Bu nedenle, 90.000.000.- TL. gider tutarının 2820 sayılı Yasa'nın 76/4. maddesi gereğince Hazine'ye gelir yazılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Giderleri

Parti'nin 79 il örgütünün giderler toplamı 124.177.405.949.- TL. gösterilmiştir.

Bunun; 50.301.649.811.- TL.nin büro giderlerine, 8.868.321.355.- TL.nin personel giderlerine, 3.656.615.228.- TL.nin seyahat giderlerine, 2.391.369.990.- TL.nin bayrak, flama vs. yapım giderlerine, 4.341.343.080.- TL.nin yayın giderlerine, 8.880.737.429.- TL.nin etkinlik giderlerine, 5.390.263.942.- TL.nin seçim giderlerine, 6.257.797.300.- TL.nin demirbaş alım giderlerine, 34.089.307.814.- TL.nin diğer yönetim giderlerine yapıldığı görülmüştür.

İl örgütlerinin geliri ile gideri arasındaki 2.993.628.866.- TL.nin sene sonu nakit mevcudu olarak gelecek yıla devredildiği görülmüştür.

İl örgütleri kesinhesap çizelgeleri gider bölümleri üzerinde yapılan incelemede; giderlerin; Merkez Karar ve Yönetim Kurulu kararıyla doğruluğunun onaylandığı görülerek bunların 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

IV- SONUÇ

Milliyetçi Hareket Partisi'nin 1996 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

1- Kesinhesapta gösterilen gelirlerden 341.425.923.046.- TL.nin; giderlerden 304.783.027.938.- TL.nin eldeki bilgi ve belgelere göre doğru ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğuna,

2- Fatura aslı ile belgelendirilmesi gerekirken fotokopi ile belgelendirilen 90.000.000.- TL. gider karşılığı Parti malvarlığının 2820 sayılı Yasa'nın 75. maddesi gereğince Hazine'ye gelir yazılmasına,

3- Belgesi bulunmayan 3.142.000.- TL. gider karşılığı Parti malvarlığının 2820 sayılı Yasa'nın 76. maddesi gereğince Hazine'ye gelir yazılmasına, 7.7.1998 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Ahmet Necdet SEZER

Başkanvekili
Güven DİNÇER

Üye
Samia AKBULUT

Üye
Haşim KILIÇ

Üye
Yalçın ACARGÜN

Üye
Mustafa BUMİN

Üye
Sait ADALI

Üye
Ali HÜNER

Üye
Lütfi. TUNCEL

Esas Sayısı:1997/24 (Siyasi Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı:1998/37

Üye

Fulya KANTARCIOĞLU

Üye

Mahir Can ILICAK